

Stichting Apeldoorns Kanaal

Leliestraat 2
7151 GJ Eibergen
(T) 0545-472477
(E) mail@apeldoornskanaal.com
(W) www.apeldoornskanaal.com
Bankrekening: NL69 RABO 0317 7521 89
Kamer van Koophandel nr. 08079368

NIEUWSBRIEF

oktober 2017

Bevaarbaar Apeldoorns Kanaal lijkt van de baan

Bevaarbaarheid wordt 'beleefbaarheid'

Provincie, waterschap en de gemeenten langs het Apeldoorns Kanaal werken al jaren samen om meer te doen met het Apeldoorns Kanaal. De Stichting Apeldoorns Kanaal, de Stichting Recreatie Wapenveld en andere belangenorganisaties, gesteund door de o.m. de ANWB, het Watersportverbond en de Landelijke Vereniging tot Behoud van het Historisch Bedrijfsvaartuig (LVBHB), hebben zich al die jaren uitermate ingespannen en intensief samengewerkt met de diverse overheden met als doel het Apeldoorns Kanaal in zijn oude luister te herstellen en weer bevaarbaar te maken voor de recreatiotoervaart en schepen van het varend erfgoed.

Al in 2000 werd Europese subsidie verkregen voor het eerste haalbaarheidsonderzoek "Door varen bewaren" waarbij Apeldoorn de rol van *lead partner* vervulde. In 2012 werd het Apeldoorns Kanaal prominent op de kaart gezet tijdens de Wereld Kanalen Conferentie in Groningen.

Kosten, tijd noch moeite werden gespaard.

Daarbij is veel bereikt. Zo werd de bodem van het 5^e pand van het kanaal gesaneerd, sluisen gerenoveerd en weer passeerbaar gemaakt, bruggen beweegbaar gemaakt of voorbereid op een toekomstige beweegbaarheid, aanlegplaatsen en -steigers gebouwd en verwachtingen gewekt bij het bedrijfsleven, met name in Wapenveld dat als eerste dorp toegankelijk zou worden voor de recreatievaart.

De diverse overheden konden het de laatste jaren echter maar niet eens worden hoe deze bevaarbaarheid te realiseren. Daarbij bestond bij de belangenorganisaties sterk de indruk dat er telkenmale cijfermatige manipulatie plaats vond om het bevaarbaar maken van het kanaal tot een '*mission impossible*' te degraderen.

Zo werd op diverse onderzoeken en initiatieven van de Stichting Apeldoorns Kanaal (zie o.a. de beide Nieuwsbrieven in september) geen enkele reactie ontvangen.

Noch de Stichting Apeldoorns Kanaal, noch de Stichting Recreatie Wapenveld zijn benaderd voor nader overleg; sterker nog, ze werden en worden de laatste tijd totaal genegeerd alsof ze niet bestaan en nooit bestaan hebben!

Teneinde toch iets met het kanaal te doen ontstond begin 2016 bij de overheden het idee om te

starten met het zoeken naar mogelijkheden om meer levendigheid op en langs het Apeldoorns Kanaal te creëren. De provincie Gelderland, de kanaalgemeenten en het waterschap trekken hierin samen op. In aanvang is de ambitie van een totaal bevaarbaar Apeldoorns Kanaal als stip op de horizon evenwel altijd blijven staan.

Daar is echter nu verandering in gekomen!

Bestuurders van de betrokken overheden hebben op 22 september jl. unaniem afgesproken de discussie over bevaarbaarheid met grote boten achter zich te laten.

Bevaarbaarheid is niet langer de ambitie.

Alle inspanningen en bereikte resultaten van de laatste jaren worden doodgezwegen alsof ze nooit hebben plaatsgevonden. Daar denken ze in Drenthe (zie o.a. de Veenvaart en de Blauwe As in Assen) toch heel anders over! (zie o.a. Blauwe As Assen). Van Drentse daadkracht kan de Veluwe nog veel leren!

Hieronder treft u een gezamenlijk opgestelde notitie van provincie, waterschap en de kanaalgemeenten aan.

Notitie voortgang Apeldoorns Kanaal

Met deze notitie informeren wij u over de laatste ontwikkelingen met betrekking tot het Apeldoorns Kanaal. Deze zomer is een inventarisatie uitgevoerd naar mogelijke ingrepen die de recreatieve gebruiksmogelijkheden van het kanaal vergroten. Er zit veel energie in het gebied. We zien op verschillende plekken werkgroepen, ondernemers en inwoners die op korte termijn met het kanaal aan de slag gaan of willen. Dit biedt kansen die we de komende tijd nader kunnen concretiseren met elkaar. Het betekent ook dat we niet langer streven naar bevaarbaarheid van het hele kanaal.

Wat voorafging

De gezamenlijke inzet voor het Apeldoorns Kanaal van gemeenten, waterschap en de provincie loopt al jaren. Dit voorjaar was in Provinciale Staten de voortgang van het project aan de orde (Statenbrief Veluwekroon, stand van zaken bevaarbaarheid Apeldoorns Kanaal). Toen bleek dat de voorgenomen investeringen in bevaarbaarheid niet konden worden uitgevoerd werd een motie aangenomen door Provinciale Staten. Daarin vragen Provinciale Staten om een inventarisatie van de technische obstakels in het kanaal die de recreatie beperken, welke kosten verbonden zijn aan het verwijderen van deze obstakels en in hoeverre er concrete investeringsplannen van gemeenten, waterschap of andere investeerders zijn.

Kern van de inventarisatie

Onderdeel van de inventarisatie was de vraag aan de betrokken overheden welke recreatieve mogelijkheden zij zien op en rond het Apeldoorns Kanaal. Daarbij zijn ook de gebiedsmakelaars betrokken die contact onderhouden met de werkgroepen voor 'Beleef het Apeldoorns Kanaal', de Stichting Apeldoorns Kanaal en de Stichting Recreatie Wapenveld en is contact gezocht met Leisurelands.

SAK: De Stichting Apeldoorns Kanaal en de Stichting Recreatie Wapenveld hebben nooit contacten gehad met de gebiedsmakelaars.

De inventarisatie levert het beeld op dat er volop kansen zijn om al op korte termijn te investeren in meer beleefbaarheid en recreatieve gebruiksmogelijkheden. Dit varieert van varen tussen de sluizen op het vijfde pand (Heerde), het verbinden van het water met de binnenstedelijke openbare ruimte (Apeldoorn), tot en met fietspaden ter ontsluiting (Epe). In het zuidelijke deel zijn de wensen meer bescheiden (steigers, spelevaren en fietsen). Voor het totaal geldt dat er een duidelijke link is te leggen met de ambitie Veluwe op 1, waarbij het water een duidelijke verbintenis heeft met de Veluwe als geheel.

SAK: De gemeente Heerde ziet mogelijkheden voor het varen met sloepen tussen de sluizen. De vraag is alleen hoe die sloepen daar moeten komen nu de sluizen niet bediend gaan worden. E.e.a. wekt niet de indruk, men over enige kennis van zaken beschikt.

Tevens is er in beeld gebracht welke technische obstakels (lage vaste bruggen, dammen, etc.) er zijn en welke kosten daar aan verbonden zijn.

Dit heeft twee rekenkundige scenario's opgeleverd:

- een scenario "bevaarbaarheid" waarbij gerekend is met de voorwaarde van totale bevaarbaarheid over de gehele lengte van het kanaal (BM-categorie).
- een scenario "beleefbaarheid" waarbij gerekend is met beperkte bevaarbaarheid over de gehele lengte (verhoogde vaste bruggen, maar gesloten sluizen).

Wat betreft benodigde investeringen lopen de kosten van deze twee scenario's sterk uiteen: 127 miljoen en 18 miljoen, exclusief beheer en bemensing. De investeringen die dit vergt lijken voorlopig niet realistisch, dat betekent ook het loslaten van bevaarbaarheid als lange termijn doel.

SAK: Waar is die 127 miljoen op gebaseerd? En in hoeveel jaar zou het bevaarbaar maken van het kanaal gerealiseerd moeten zijn? Gemiste kans voor "De Veluwe op 1"

Opvallend is dat de inventarisatie een hernieuwd enthousiasme bloot legt bij ondernemers, werkgroepen en inwoners. Duidelijk is dat er nog nadere afspraken nodig zijn. Want hoewel er veel ideeën zijn en nu al de nodige activiteiten, ligt er nog niet veel vast in termen van investeringen. Wel is in beeld gebracht dat er de afgelopen jaren al het nodige is geïnvesteerd in en om het kanaal.

SAK: Er is de laatste jaren circa 20 miljoen geïnvesteerd in het kanaal. Veel van die investeringen zijn gedaan met het oog op een toekomstig bevaarbaar kanaal en zijn dus nu weggegooid geld.

Daar denkt men in Drenthe toch heel anders over (zie o.a. de nieuwe vaarverbinding Erica-Ter Apel en de recent geopend nieuwe vaarverbinding door Assen, de Blauwe As).

Van Drentse daadkracht kan de Veluwe nog veel leren!

De betrokken overheden hebben naar aanleiding van een presentatie van de inventarisatie de nieuwe mogelijkheden omarmd en in gezamenlijkheid besloten om bevaarbaarheid als ambitie los te laten. Daarover willen we u via deze notitie informeren. Er worden nog enkele laatste cijfers gecontroleerd en toegevoegd aan de inventarisatie om deze af te ronden. Dat zal de komende weken gebeuren en dan zal de inventarisatie aan Provinciale Staten worden aangeboden.

Wat is afgesproken?

De gezamenlijke intentie om de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal te vergroten verbindt ons en is het gezamenlijke vertrekpunt. Bevaarbaarheid als doel voor het gehele kanaal wordt losgelaten. Unaniem zijn de gezamenlijke overheden van mening dat kleine ingrepen, op de korte termijn, waardevoller zijn dan het vasthouden aan de bevaarbaarheid op de langere termijn.

De gemeenten en het waterschap hebben de intentie uitgesproken om te investeren in de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal als Provinciale Staten besluiten het budget daarvoor aan te wenden, dat oorspronkelijk gereserveerd was voor de bevaarbaarheid. Dat vergt nog wel nadere afspraken, want voor de meeste ingrepen zijn nog geen concrete financiële afspraken vastgelegd. Er ontstaat daarvoor nu een nieuw perspectief, met het accent op beleefbaarheid.

Er zijn verschillende typen obstakels in beeld gebracht: lage bruggen en duikers, vervuild slib, overstorten van het riool en sluizen. Welke obstakels precies bij welke ingrepen horen moet op projectniveau exacter in beeld worden gebracht. Met name slib verwijderen komt in beeld als een forse kostenpost voor het gehele kanaal. Of dit overal noodzakelijk is voor de gewenste projecten is de vraag. Delen van het kanaal kunnen, op basis van de gewenste maatregelen en prioriteitstelling, los van elkaar aangepakt worden. Andersom zijn er ook plekken waar nog niet is nagedacht over mogelijke ingrepen die de recreatieve gebruiksmogelijkheden verbeteren, omdat nog niet eerder vanuit 'beleefbaarheid' naar het kanaal werd gekeken. Dit vergt de komende maanden nog nadere uitwerking als Provinciale Staten besluiten om het ongebruikte budget voor de bevaarbaarheid anders in te zetten.

Welke implicaties dit precies heeft vergt nog wel zorgvuldige afhechting. Wat zijn bijvoorbeeld de gevolgen van dit nieuwe accent op beleefbaarheid voor de afspraken die in de jaren negentig zijn

vastgelegd om te zorgen dat nieuwe ingrepen in het kanaal bevaarbaarheid op de lange termijn niet in gevaar brengen?

Hoe verder?

De inventarisatie heeft het beeld opgeleverd dat er kansen liggen om op korte termijn de recreatieve gebruiksmogelijkheden te versterken. Er zijn plannen om fietspaden langs het kanaal op te knappen, voorzieningen voor kano's aan te leggen, steigers te plaatsen en bruggen aan te pakken. Maar er zijn nog geen sluitende afspraken te maken. De huidige situatie is dat de provincie een budget beschikbaar heeft (nog circa 2,7 miljoen euro) om te investeren in de bevaarbaarheid van het Apeldoorns Kanaal, met de intentie om het te besteden aan de verbetering van recreatieve mogelijkheden op en bij het kanaal.

De betrokken partijen zien mogelijkheden, maar zijn afhankelijk van elkaar. Als Provinciale Staten besluiten het budget in te zetten voor de beleefbaarheid en ter verbetering van de recreatieve gebruiksmogelijkheden, dan kunnen de wethouders in overleg treden met de gemeenteraden over het reserveren van middelen. Maar zolang niet duidelijk is of de gemeenten en het waterschap bereid zijn te investeren is het voor de provincie moeilijk te bepalen of het beschikbare budget nuttig kan worden ingezet.

Hoewel er nog geen sluitende financiële afspraken zijn te maken hebben de gemeenten hierop in beginsel positief gereageerd. Het waterschap is bereid na te denken over het bijdragen aan ingrepen ten behoeve van de beleefbaarheid. Dat is weer afhankelijk is van de wijze waarop het kanaal exact benut gaat worden. De gezamenlijke intentie om de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal te vergroten verbindt de gemeenten, het waterschap en de provincie en is het gezamenlijke vertrekpunt. Ieder geeft daar vanuit de eigen mogelijkheden invulling aan.

Vervolg gebiedsproces

Nog voor de vergadering van de Statencommissie op 29 november zal een nieuw bestuurlijk overleg georganiseerd worden, om met elkaar de uitgesproken intenties meer inhoud te geven. De provincie hoopt dan van de gemeenten en het waterschap te horen wie welke financiële investeringen kan en wil doen. Op die manier is tijdens de Statenbehandeling meer duidelijkheid te geven over mogelijke vervolgspraken.

Voor die tijd zal zullen Gedeputeerde Staten GS al wel een advies richting aan Provinciale Staten in procedure brengen;

Ondertussen wordt het gesprek voortgezet met de werkgroepen 'Beleef het Apeldoorns Kanaal', met de betrokken stichtingen en zo mogelijk belanghebbende partijen als Leisurelands. Dit om te zorgen dat investeringen niet op zichzelf staan, maar verbonden zijn met activiteiten van ondernemers en inwoners.

SAK: De gesprekken met de betrokken stichtingen, waaronder de Stichting Apeldoorns Kanaal, hebben nooit plaatsgevonden en zijn dus ook niet voortgezet!

Eerdere besluiten van waterschap Vallei en Veluwe

2007: Besluit van AB dat waterschap zal meewerken aan bevaarbaarheid van gehele Apeldoorns Kanaal. Beperking voor 1e pand ivm drinkwaterfunctie. Voorwaarde bij besluit was dat provincie het Apeldoorns Kanaal zou aanwijzen als formele vaarweg met bijhorende kostencompensatie. Het kanaal is nooit aangewezen en zal ook niet aangewezen worden als formele vaarweg.

2012: Besluit tot ondertekening Samenwerkingsovereenkomst Veluwekroon. In de SOK staat o.a. dat "er tussen Partijen overeenstemming bestaat over het belang van een gerevitaliseerd vijfde en zesde pand van het Apeldoorns Kanaal voor recreatie en toerisme en de bewoners van de aangrenzende dorpen, waarbij volledige bevaarbaarheid van het Apeldoorns Kanaal een belangrijk streven van Partijen is;"

2014: Op 25 juni 2014 heeft het AB de Visie Vaarwegbeheer vastgesteld. Hierin stelt het waterschap zich op de lijn dat het de extra kosten bovenop het waterbeheer voor het mogelijk maken van gemotoriseerd varen niet voor zijn rekening zal nemen.

2016: Waterbeheerprogramma 2016-2021; vastgesteld op 30 september 2016. Hierin is opgenomen dat "Mogelijkheden voor recreatievaart worden de komende jaren uitgebreid. Samen met partners werkt het waterschap aan het bevaarbaar maken van het noordelijk deel van het Apeldoorns Kanaal voor pleziervaart".

Wapenveld dringt aan op herbezinning

Daar waar de overheden het bevaarbaar maken van het Apeldoorns kanaal afschieten dragen drie Wapenveldse organisaties onverminderd argumenten aan voor herbezinning. Ze wijzen daarbij op onderzoek van de Stichting Apeldoorns Kanaal waaruit de mogelijkheid van standaard ophaalbruggen, fors lagere onderhouds- en bedieningskosten voor met name de Hezenbergersluis naar voren komen.

Op 29 november willen Provinciale Staten van gemeenten en waterschap weten welke investeringen ze bereid zijn te doen, in afstemming met ondernemers en inwoners. Gebrek aan samenwerking is tot nu toe een hinderpaal. Het provinciale budget dat op bevaarbaarheid was afgestemd zou aan het 5e en 6e pand kunnen worden besteed. Daar waar Heerde opteert voor sloepen van sluis tot sluis in het 5e pand, gaat Apeldoorn voor verbinding van het water met de binnenstad en Epe voor fietspaden ter ontsluiting.

Een overall keuze voor beleefbaarheid in plaats van bevaarbaarheid. Laat ruimte voor kleine ingrepen op korte termijn. Obstakels zijn lage bruggen, duikers, vervuild slib (hoge kostenpost), overstorten, riool en sluisen. Voor de sloepen in het 5e pand is het op hoogte brengen van Klooster- en Flessenbergerbrug noodzakelijk. De provincie trok 2,7 miljoen uit voor bevaarbaarheid die nu aan recreatieve mogelijkheden ten goede kan komen. Wapenveld zet tevens in op kanoroutes en een trekpunt tussen Kanaaldijk en Vrieze's Erfgoed.

De Wapenveldse organisaties geven aan dat de jaarlijkse kosten van onderhoud van nieuwe bruggen met halfjaarlijkse inspecties 2.400 euro per jaar kosten in plaats van de oorspronkelijk geraamde 10.000 euro. Waterschap Vallei en Veluwe laat zich bij dat laatste leiden door de gedachte dat vrijwilligers die taak niet aan kunnen, hetgeen elders wel mogelijk blijkt. De jaarlijkse bedieningskosten van de Hezenbergersluis en de bediening van bruggen komt, uitgevoerd door vrijwilligers uit op 6.300 euro in plaats van de door het waterschap genoemde 80.000 euro, zo geeft 'Wapenveld' aan. Juist dat laatste onderdeel was voor de Stuurgroep Veluwekroon aanleiding om de stekker uit het bevaaren door de BM-klasse te trekken.

In Wapenveld wijst men erop dat in totaal al 20 miljoen is uitgegeven en dat de gerealiseerde voorzieningen weggegooid geld zijn als men er niets mee kan doen. Er is een warm pleidooi voor het inschakelen van Leisurelands als expert op het gebied van waterrecreatie bij de verdere ontwikkeling. Zowel de Wapenveldse organisaties als de Stichting Apeldoorns Kanaal zijn van mening dat het beleefbaar maken van het kanaal en het bevaarbaar maken van het 5e en 6e pand prima te combineren vallen. Dat resulteert in ieder geval in het renderen van de investeringen die in Wapenveld en Heerde zijn gedaan. Wapenveld wil bij de verdere ontwikkeling van het kanaal de provincie Gelderland als regisseur met alleen uitvoerende taken voor gemeenten en waterschap Vallei en Veluwe.